

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE

Rr. Agim Ramadani; P.N. 10000 - Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294; web-mail: www.arte.uni-pr.edu

Curriculum- Syllabus	
Viti Akademik 2025/2026	
Të dhënat bazike të lendes	
Njësia Akadematike:	Fakulteti i Arteve/ Departamenti i Arteve te Bukura/ Programi i Arteve Vizuale/ Profili: Dizajn Inovacioni, Dizajni i Komunikimit dhe Art Konceptual
Titulli i lëndës:	Kreativitet II
Niveli:	Bachelor
Statusi:	I obligueshëm
Viti i studimeve:	Vitit II
Numri i orëve:	2 (H) + 2 (U)
ECTS:	8
Ora / lokacioni:	E marte / 14:30 – 16:00h
Mësimdhënësi:	MR. Art. Adem Rusinovci- Prof
Kontakti:	E- mail: adem.rusinovci@uni-pr.edu Mob: + 383 (0) 44 151 113
Përshkrimi i lëndës	
	<p>Ky kurs shqyrton marrëdhënien e ndërlikuar midis perceptimit vizual dhe kreativitetit në art. Studentët do të hetojnë se si perceptimi vizual ndikon në shprehjen artistike, do të kuptojnë efektet psikologjike të ngjyrës dhe do të shqyrtojnë ndikimin e formës, hapësirës, dritës, hijes dhe teksturës në art. Përmes leximeve teorikë dhe ushtrimeve praktike, ky kurs do t'u ofrojë studentëve një kuptim më të thellë se si këto elemente formësojnë proceset kreative dhe prodhimin artistik.</p> <p>Kursi poashtu, në semestrin e dytë, shqyrton tendencat aktuale dhe të ardhshme në kreativitetin artistik, duke eksploruar se si lëvizjet moderne, mediat digjitale, inovacionet ndërdisiplinore dhe dialogjet globale po formësojnë artin bashkëkohor. Studentët do të angazhohen me praktika të ndryshme artistike dhe përgjigje ndaj çështjeve shoqërore, duke shqyrtuar rolin e teknologjisë dhe etikës në art. Përmes një kombinimi të leximeve teorikë, studimeve të rasteve dhe aktiviteteve praktike, studentët do të zhvillojnë një kuptim gjithëpërfshirës se si këto elemente ndikojnë dhe drejojnë të ardhmen e artit.</p>

Qëllimet e lëndës

- Të kuptuarit e rolit të perceptimit vizual në kreativitetin artistik.
- Të eksplorohehen si ngjyra, forma, hapësira, drita, hije dhe teksti ndikojnë në shprehjen artistike.
- Të analizohet ndikimi i praktikave artistike konceptuale dhe eksperimentale në kreativitet.
- Të shqyrtohet arti specifik për vendin, arti i performancës dhe perspektivat feministe në lidhje me kreativitetin vizual.
- Të vlerësohet ndikimi i institucioneve artistike dhe lëvizjeve artistike globale në artin bashkëkohor.
- Të analizohet tendencat dhe lëvizjet aktuale në kreativitetin artistik.
- Të eksplorohehen ndikimet e inovacioneve ndërdisiplinore dhe mediave digjitale në art.
- Të kuptohen dialogjet globale të artit dhe ndikimi i tyre në praktikat kreative.
- Të hetohen tendencat e ardhshme në art dhe projektet spekulative të orientuara për të ardhmen.
- Të vlerësohen përgjigjet artistike ndaj çështjeve shoqërore dhe praktikat bashkëpunuese.
- Të shqyrtohet roli i teknologjisë, etikës dhe tregtisë në artin bashkëkohor.

Rezultatet e të nxënit	<p>Njohuritë</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizojnë teorinë e perceptimit vizual dhe aplikimin e tyre në praktikën artistike dhe kreativitet. Kuptojnë teorinë e ngjyrës dhe efektet psikologjike të saj në kompozitat artistike. Njohin rolin e institucioneve artistike dhe lëvizjeve globale në formësimin e praktikave artistike bashkëkohore. Identifikojnë dhe vlerësojnë kritikisht tendencat aktuale dhe lëvizjet moderne artistike. Vlerësojnë ndikimin e dialogjeve globale dhe panairëve të artit në tendencat e artit bashkëkohor. Kuptojnë pasojat e teknologjisë, etikës dhe tregtisë në formësimin e artit modern. <p>Shkathtësitë</p> <ul style="list-style-type: none"> Aplikojnë teorinë e ngjyrës në krijime artistike duke integruar efektet psikologjike dhe estetike. Zhvillojnë projekte që përdorin në mënyrë efektive elemente artistike si forma, hapësira, drita, hija dhe tekstura. Krijojnë vepra arti specifike për vendin dhe arti i performancës të lidhura me kontekste mjedisore dhe konceptuale. Eksplorojnë qasje ndërdisiplinore dhe përdorin media digjitale në krijimin artistik. Zhvillojnë projekte spekulative që parashikojnë tendencat e ardhshme në art. <p>Kompetencat</p> <ul style="list-style-type: none"> Reflektojnë mbi perspektivat feministe në art dhe ndikimin e tyre në kreativitet. Vlerësojnë kritikën mbi praktikën artistike eksperimentale dhe konceptuale dhe ndikimin e tyre në kreativitet. Analizojnë dhe interpretojnë përgjigjet artistike ndaj çështjeve shoqërore dhe politike. Integrojnë praktikën bashkëpunuese dhe qasje krijuese ndërdisiplinore në projekte artistike. Reflektojnë mbi ndikimin e qasjeve bashkëkohore në art dhe formulimin e përgjigjeve personale ndaj këtyre tendencave.
-------------------------------	--

Kontributi në detyrën e studentit (që duhet të përputhet me rezultatet e të nxënit të studentit)

Aktiviteti	Orë	Ditët/javët	Total
Ligjerata	2	30	60
Ushtrime teorike/ laboratorike	2	30	60

Punë praktike	2	10	20
Konsulta me mësuesin/konsultime	2	5	10
Ushtrime në terren	0	0	0
Kolokium, punim semestral	2	5	10
Detyra shtëpie	2	10	20
Koha e studentëve për studim (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	5	5
Përgatitja përfundimtare për provim	1	5	5
Koha e studentëve për studim (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	5	5
Projekte, prezantime, etj.	1	5	5
Total			200

Metodologjia e Mësimdhënies:	<p>Semestri dimëror:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligjërata: Theoritë mbi perceptimin vizual, psikologjinë e ngjyrave dhe lëvizjet artistike. - Punëtori: Sesione praktike për përvojë të drejtpërdrejtë me dritën, hijen, teksturën dhe teorinë e ngjyrave. - Studime Rasti: Analizë e artistëve dhe praktikave artistike me ndikim përmes studimeve të detajuara të rasteve. - Projekte: Krijimi i veprave arti duke përdorur konceptet e kursit, duke përfshirë artin specifik për vendin dhe artin e performancës. - Diskutime: Diskutime grupore mbi konsideratat etike dhe rolin e institucioneve artistike në kreativitet. - Ushtrime Reflektive: Reflektim personal mbi mënyrën se si perceptimi vizual ndikon në kreativitetin individual artistik. <p>Semestri veror:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligjërata: Ofrimi i njohurive themelore mbi tendencat bashkëkohore të artit, lëvizjet dhe përparimet teknologjike. - Punëtori: Sesione praktike për të integruar mediat digjitale dhe eksploruar praktikatat inovative artistike. - Studime Rasti: Analizë e thelluar e artistëve, lëvizjeve dhe praktikave artistike përmes studimeve të veçanta të rasteve. - Projekte Kërkimore: Kërkime të pavarura dhe grupore mbi tendencat aktuale dhe të ardhshme, dialogjet globale dhe projektet spekulative. - Diskutime: Diskutime të udhëhequra mbi konsideratat etike, përgjigjet artistike ndaj çështjeve shoqërore dhe rolin e institucioneve artistike. - Prezantime: Prezantime të studentëve mbi projektet përfundimtare dhe gjetjet e kërkimit, duke reflektuar mbi rritjen personale kreative dhe konceptet e kursit. 		
METODAT E VLERËSIMIT:	<p>Sistemi i Vlerësimit për Kreativitet 2</p> <p>Vlerësimi është i ndarë në katër faza që përfshijnë vijueshmërinë e studentëve, angazhimin në aktivitete të ndryshme, realizimin e projekteve dhe performancën përfundimtare. Secila fazë përbëhet nga afërsisht 8 njësi mësimore, dhe përqindjet e pikëve rriten progresivisht me zhvillimin e studentëve dhe kompleksitetin e detyrave.</p>		
FAZA 1: MINIMALIZMI, HAPËSIRA DHE LINJAT HORIZONTALE (20%)			
Komponenti	Përqindja	Pikët	Sqarim
Pjesëmarrja aktive dhe debatet mbi temat teorike	5%	5 pikë	Angazhimi në ligjërata, prezencë dhe përfshirje aktive në diskutime.
Debate dhe kritikë grupore	5%	5 pikë	Kontributi në diskutime dhe ndarja e mendimeve për punën personale dhe atë të bashkëstudentëve.

Projekti i parë; Krijim Koncepti mbi nji vepër artistike në përputhshmëri me ligjeratat e spjeguar	5%	5 pikë	Skicimi, shkrimi i tekstit të artistit dhe përcaktimi i mediumit të veprës.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 1	20%	20 pikë	
FAZA 2: ZHVILLIMI I AFTËSIVE DHE HULUMTIMEVE ARTISTIKE, NGA IDEJA NË VEPRIM (20%)			
Komponenti	Përqindja	Pikët	Sqarim
Detyrat e shtëpisë dhe hulumtimet	5%	5 pikë	Hulumtimi mbi ekzekutimin fizik..
Projekti i dytë: Ese mbi Teknika dhe Identiteti	10%	10 pikë	Përfshirja në katër fazat e projektit (prekja e disa epokave artistike, dhe krijimi personal), si dhe prezantimi i eseve shoqëruese.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 2	20%	20 pikë	
FAZA 3: ARTI PERFORMATIV DHE JETA REALE, NDIKIMI I TEKNOLOGJISË DHE ARTIT DIGJITAL (25%)			
	Përqindja		Sqarim
Pjesëmarrja në vizita dhe debate në klasë	5%	5 pikë	Përfshirja në aktivitetet e Galerisë së Arteve dhe aktivitetet e tjera kulturore.
Projekti i tretë: Punim Seminarik dhe Prezantim	10%	10 pikë	Realizimi i projektit në varësi të temës së caktuar mbi epokat e spjeguar ne sillabus.
Kritika dhe reflektimi grupor	5%	5 pikë	Përfshirja në analizën dhe përmirësimin e projekteve personale dhe të bashkëstudentëve.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 3	25%	25 pikë	
FAZA 4: PËRGATITJA DHE PROJEKTI/VEPRA PËRFUNDIMTARE (35%)			
	Përqindja		Sqarim
Pjesëmarrja dhe aktiviteti në klasë gjatë fazës përfundimtare	5%	5 pikë	Kontributi në diskutime mbi temat e zhvilluara në klasë

Projekti përfundimtar: Realizimi I konceptit mbi një vepër artistike në përputhshmëri me ligjeratat e spjeguar	20%	20 pikë	Realizimi i projektit finale me fokus në stilin personal dhe qasjen origjinale, si dhe prezantimi e ekspozimit të saj.
Ekspozita	5%	5 pikë	Organizimi dhe prezantimi i punimeve përfundimtare në ekspozitë, si dhe mbrojtja e temës përmes analizës kritike të veprës personale.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 4	35%	35 pikë	
Totali i Përgjithshëm	100%	100 pikë	
SHPËRNDARJA E PIKËVE PËR NOTAT			
Pikët < 50		Nota = 5	
Pikët >= 50 dhe Pikët < 60		Nota = 6	
Pikët >= 60 dhe Pikët < 70		Nota = 7	
Pikët >= 70 dhe Pikët < 80		Nota = 8	
Pikët >= 80 dhe Pikët < 90		Nota = 9	
Pikët >= 90		Nota = 10	
Literatura			

Literatura Bazë:

- *Shkenca e Perceptimit Vizual në Art* nga David Adams
- *"Psikologjia e Ngjyrës në Art"* nga Emily Williams
- *"Forma dhe Hapësira në Art: Një Qasje Analitike"* nga Lisa Evans
- *"Teknikat e Dritës dhe Hijës në Art"* nga James Brown
- *"Materialiteti dhe Tekstura në Artin Bashkëkohor"* nga Anna Clark
- *"Kuptimi i Artit Konceptual"* nga Michael Green
- *"Praktikat Artistike Eksperimentale: Një Udhezues"* nga Karen White
- *"Arti i Specifik në Vend: Teori dhe Praktikë"* nga John Taylor
- *"Arti i Performancës dhe Shprehja Kreative"* nga Susan Turner
- *"Teoria dhe Praktika e Artit Feminist"* nga Julia Roberts
- *"Institucionet Artistike dhe Ndikimi Kreativ"* nga Mark Johnson
- *"Ndikimet Bashkëkohore: Artistët që Formësojnë të Ardhmen"* nga Sarah Smith
- *"Ndikimet Globale në Artin Bashkëkohor"* nga Daniel Green
- *"Etika në Krijimin Artistik"* nga Robert Lee
- *"Perceptimi Vizual dhe Reflektimi Artistik"* nga Emily Johnson
- *"Tendencat Aktuale në Kreativitetin Artistik"* nga Laura White
- *"Lëvizjet e Artit Modern dhe Inovacionet e Tyre"* nga Richard Green
- *"Inovacionet Ndërdisciplinore në Art"* nga David Clark
- *"Mediat Digjitale në Artin Bashkëkohor"* nga James Thompson
- *"Dialogjet Globale të Artit dhe Ndikimi i Tyre"* nga Sarah Lee
- *"E Ardhmja e Artit dhe Kreativitetit"* nga Karen Smith
- *"Arti si Komentari Social"* nga Emily Green
- *"Bashkëpunimi në Artin Bashkëkohor"* nga David Johnson
- *"Teknologjia dhe Inovacioni Artistik"* nga Linda Brown
- *"Etika në Artin Bashkëkohor"* nga Michael Adams
- *"Identiteti Artistik i Shekullit të 21-të"* nga Susan Johnson
- *"Të Ardhmet Spekulative në Art"* nga Anna Clark
- *"Vlerësimi i Lëvizjeve Globale të Artit"* nga Robert White
- **"Ekonomia e Artit"* nga Michael Lee

Literatura Shtesë:	<ul style="list-style-type: none"> - <i>"Interaksioni i Ngjyrave" nga Josef Albers</i> - <i>"Elementët e Ngjyrës" nga Johannes Itten</i> - <i>"Arti dhe Perceptimi Vizual: Një Psikologji e Syrit Kreativ" nga Rudolf Arnheim</i> - <i>"Psikologjia e Ngjyrës në Art" nga Michelle Walker</i> - <i>"Arti i Specifik në Vend: Një Odise e Hapësirës Artistike" nga Robert Smithson</i> - <i>"Arti i Performancës nga Futurizmi deri në të Pranishmin" nga RoseLee Goldberg</i> - <i>"Arti Bashkëkohor dhe Komercializimi i Tij" nga David Hopkins</i> - <i>"Arti dhe Globalizimi" nga Helmut Anheier dhe Yudhishtir Raj Isar</i> - <i>"Arti i të Ardhmes: Arti në Epokën e Teknologjisë" nga Claire Bishop</i> - <i>"Tregu i Artit: Një Udhëzues Bashkëkohor" nga Susan Jones</i> - <i>"Arti dhe Aktivizmi: Projektme për Ndryshimin Social" nga Deborah Bright</i> - <i>"Arti Digjital: Një Hyrje në Punën dhe Idetë e Artisteve Digjitalë Bashkëkohorë" nga Chris Danta</i> - <i>"Udhëzuesi i Artit të Medias së Re" nga Christiane Paul</i> - <i>"Arti dhe Teknologjia: E Ardhmja e Artit Bashkëkohor" nga Jeffrey Deitch</i>
Plani i Mësimimit të Dizenjuar	
Java e parë:	INTRO; Minimalizmi, Hapësira dhe Linjat Horizontale (1960–1970)
Java e dytë:	Minimalizmi: Reduktimi në elementet më bazike.
Java e tretë:	Artistë: Enrico Castellani, Donald Judd.
Java e katërt:	Vepra Kyçe: Sipërfaqja e bardhë dhe "vaj në sipërfaqe me forma".
Java e pestë:	Artist shqiptar: Edi Rama – Vizatimet e tij minimaliste, veçanërisht ato të krijuara gjatë kohës si politikan, janë një shembull i qasjes minimaliste.
Java e gjashtë:	INTRO; Nga Ideja në Veprim: Arti Konceptual (1960–1980)
Java e shtatë:	Karakteristikat: Fokus te ideja mbi ekzekutimin fizik.
Java e tetë:	Artistë: Joseph Kosuth, Sol LeWitt.
Java e nëntë:	INTRO; Teknika dhe Identiteti (1980–1990)
Java e dhjetë:	Dadaizmi i Ri: Eksplorim i materialeve dhe objekteve në art.
Java e njëmbëdhjetë:	Realizmi i Ri: Integrimi i objekteve të përditshme në art për të sfiduar perceptimet tradicionale.
Java e dymbëdhjetë:	Identiteti dhe Multikulturalizmi: Zhvillimi i artit për të reflektuar diversitetin kulturor.
Java e trembëdhjetë:	Artistë: Ai Weiwei (arti politik), Yoko Ono (eksplorimi i paqes dhe feminizmit), Yves Klein dhe Jean Tinguely.
Java e katërbëdhjetë:	Artist shqiptar: Anri Sala – Veprat e tij eksplorojnë identitetin, përkatësinë dhe ndërthurjen kulturore në një kontekst bashkëkohor.

Java e pesëmbëdhjetë:	INTRO; Performanca si Jeta: Arti Performativ dhe Jeta Reale (1960–sot)
Java e gjashtëmbëdhjetë:	Karakteristikat: Lidhja midis artit dhe jetës reale, shpesh në forma politike.
Java e shtatëmbëdhjetë:	Artistë: Marina Abramović, Yoko Ono.
Java e tetëmbëdhjetë:	Arti Konceptual Shqiptar: Anri Sala dhe Adrian Paci – Janë dy nga emrat më të spikatur të artit konceptual shqiptar me ndikim ndërkombëtar.
Java e nëntëmbëdhjetë:	Karakteristikat: Eksplorimi i realitetit shqiptar përmes artit konceptual.
Java e njëzet:	INTRO; Arti i Kamuflimit (Shekulli XX – Sot)
Java e njëzet e një:	Karakteristika: Përdorimi i artit për t’u fshehur, si metaforë vizuale ose protestë politike.
Java e njëzet e dy:	Artistë: Arti i Ai Weiwei-it për të kritikuar qeverinë kineze përmes simboleve delikate.
Java e njëzet e tre:	Artist shqiptar: Anila Rubiku – Puna e saj përmban simbolikë dhe shtresa të fshehura, duke aluduar shpesh për fenomene sociale dhe politike.
Java e njëzet e katër:	INTRO; Ndikimi i Teknologjisë dhe Artit Digjital (1990–Sot)
Java e njëzet e pesë:	Video Arti dhe Instalacionet Teknike: Ndërveprimi i teknologjisë me artin.
Java e njëzet e gjashtë:	Artistë: Nam June Paik, Bill Viola.
Java e njëzet e shtatë:	Performanca dhe Politika: Aktivizmi përmes artit (Ai Weiwei, Damien Hirst).
Java e njëzet e tetë:	INTRO; Estetika mes Formës dhe Funkcionit
Java e njëzet e nëntë:	Dizajner apo Artist?
Java e tridhjetë:	Postmodernizmi

Politikat akademike dhe rregullat e sjelljes:

Bazuar në dispozitat e Statutit të Universitetit të Prishtinës dhe parimet e integritetit akademik, politikat dhe rregullat e mëposhtme janë përcaktuar për të siguruar një mjedis të drejtë, respektues dhe të orientuar drejt rezultateve të suksesshme akademike.

Respektimi i Orarit dhe Pjesëmarrja në Mësim

- Studentët duhet të respektojnë në mënyrë të rreptë orarin e ligjëratave dhe ushtrimeve. Mosprezenca e paarsyetuar mund të ndikojë negativisht në vlerësimin përfundimtar.
- Studenti duhet të njoftojë paraprakisht mësimdhënësin për çdo mungesë të arsyeshme, duke paraqitur dokumentacion përkatës.
- Pjesëmarrja aktive në ligjërata dhe diskutime është një pjesë integrale e procesit të nxënies.

Pajisjet dhe Përgatitja e Studentëve

- Studentët duhet të jenë të përgatitur për çdo sesion mësimor, duke sjellë të gjitha mjetet e nevojshme për punë (p.sh., bllokun e skicave, mjete për pikturim, dhe materiale të tjera sipas temave mësimore).
- Mosplotësimi i këtyre kërkesave mund të ndikojë në vlerësimin e tyre në bazë të angazhimit dhe përgjegjësisë.

Sjellja Akademike dhe Etika Profesionale

- Çdo student duhet të tregojë respekt të plotë ndaj mësimdhënësve, kolegëve dhe stafit administrativ. Çdo sjellje e pahijshme, përfshirë fyerjet ose pengesat e qëllimshme gjatë orës mësimore, do të ndëshkohet sipas rregulloreve disiplinore të Universitetit.
- Diskutimet dhe debatet në klasë duhet të jenë konstruktive dhe të bazuara në mirëkuptim dhe respekt reciprok.
- Studentët janë të ndaluar të përvetësojnë punën e tjetrit dhe të paraqesin atë si të tyre. Plagjiatura dhe mashtrimet akademike do të trajtohen sipas masave disiplinore të Statutit.

Ruajtja e Rregullit dhe Qetësisë

- Studentët duhet të sigurojnë që ambienti mësimor të jetë i pastër, i qetë dhe i përshtatshëm për zhvillimin e ligjëratave dhe ushtrimeve.
- Çdo ndotje ose dëmtim i pasurisë së universitetit do të sjellë masa ndëshkimore, përfshirë edhe kompensimin për dëmet.
- Telefonat celularë dhe pajisjet e tjera teknologjike duhet të shkyçen gjatë orëve mësimore, përveç rasteve kur janë të autorizuar nga mësimdhënësi për qëllime mësimore.

Integriteti në Vlerësim dhe Prezantim

- Çdo student duhet të prezantojë punimet e tij/saj të përfunduara me përpikëri dhe në kohë, sipas kërkesave të programit.
- Gjatë provimeve dhe prezantimeve, studentët duhet të respektojnë udhëzimet e dhëna dhe të shmangin çdo formë mashtrimi.
- Çdo formë plagjiature, kopjimi ose ndihme të paautorizuar gjatë provimeve do të ndëshkohet sipas Statutit.

Obligimet e Studentëve ndaj Procesit të Mësimdhënies

- Studentët janë të obliguar të respektojnë autoritetin akademik të mësimdhënësve dhe të ndjekin udhëzimet e tyre për realizimin e projekteve dhe detyrave mësimore.
- Është e detyrueshme që studentët të mbajnë dokumentacion të vazhdueshëm mbi procesin e tyre krijues (ditar pune), i cili do të përdoret për reflektim dhe vlerësim gjatë dhe në fund të semestrit.

Dispozita për Mosrespektim të Rregullave

- Çdo mosrespektim i rregullave të mësipërme do të rezultojë në masa ndëshkimore të përcaktuara në Statutin e Universitetit të Prishtinës. Këto masa përfshijnë:
 - Paralajmërime verbale ose me shkrim.
 - Ulje të pikëve në vlerësim.
 - Përfjashtim nga provimi ose kursi, varësisht nga serioziteti i shkeljes.
 - Vendimet për masat disiplinore do të merren në përputhje me Statutin dhe rregulloret përkatëse të universitetit.

Këto rregulla janë në përputhje të plotë me Statutin e Universitetit të Prishtinës dhe janë krijuar për të siguruar një mjedis të drejtë, të sigurt dhe të frytshëm për të gjithë pjesëmarrësit në procesin mësimor.